

DEMOKRAT

Glas demokrata sjeverne Dalmacije.

Poštarina plaćena u gotovom.

Izlazi svakog petka večer.

POJEDINI BROJ 1 DIN.

Predbrojba: godišnje D. 40 polugod. 20.

— Oglasi po cijeniku. —

God. 2.

Šibenik, 27. januara 1922.

Br. 4.

Protestna skupština.

Manifestacija bola, ponosa i odmazde.

U nedjelju 22. ov. mj. održana je ogromna protestna skupština na Poljani Kralja Petra Karađorđevića, da dađe oduška svojem ogorčenju radi nekulturnog postupanja prekomorskog susjeda.

Skupština je započela u 11 sati sa oduševljenim poklicima Jugoslaviji, kralju i vojsci, protestima na Talijane.

Zatim uze riječ predsjednik Jug. Matice prof. Dr. Mirko Perković i jakim glasom prozbori:

Šibenčani! Nema ljepše utjehe i sretnijeg časa do onoga, kada se jedna država ili pokrajina ili jedan grad složi u nekoj uzvišenoj misli, plemenitu čuvstvu i odlučnoj volji. Takav sretan čas proživljujemo upravo mi sada, jer smo svi jedna misao, jedno čuvstvo i jedna volja. Vaše se duše sada sjediniše s mojom, i što ja govorim, progovarate vi na moja usta! Volja je sada naše zajedničke duše, da pošaljemo zadnji, ogorčeni krik svojoj vladi u Beograd, da prestanu već jednom ove nesnosne prilike na našem Jadranu, na našoj obali, u našem gradu. Taj krik pročitat ću vam malo poslije u vašoj resoluciji, a sada ću da vam rekнем nešto, što u vašim plamenim i zarkim očima čitam, nešto, što vaša duša progovara kroz moju.

Jesmo li ili nijesmo građani suverene države, naše Jugoslavije? Jesmo! A kad jesmo, onda u našoj državi, u našoj pokrajini, u našem gradu Šibeniku ne smije nitko da nas nadzire, nitko da nam propi-

suje, kako ćemo živjeti, — nitko i nitko, osim naše države, Jugoslavije.

Je li ili nije potpisan ugovor između dvije suverene države: Jugoslavije i Italije i je li određeno, dokle dopiru granice jedne i druge, i je li utanačeno, što pripada jednoj, a što drugoj? Jest! Onda po međunarodnom pravu svaka od tih država mora da vrši potpisani ugovor. Jugoslavija je odmah ispunila svoju dužnost. A je li Italija? Nije! A što je još gore, kao da nam podrugljivo povikuje: Ne čul! Mi je pitamo: a zašto? Ona sut! Sut!, kada se pozivljemo na međunarodno pravo, kada joj spominjemo ljudsko dostojanstvo i najsvetije, što obvezuje kulturne ljude prema ljudima, kada je opominjemo na zadanu vjeru, na zadanu riječ! Ona muči, jer nam ne može ništa da odgovori ni po zdravom razumu ni po pošteni srcu! Samo što ona, po prirodnoj lukavosti, nađe danas jednu, sutra drugu smicalicu; danas niječe, što je jučer rekla, samo da ispunjenje svoje dužnosti otegne, samo da nam ne da, što je naše! Ona ne će da isprazni treću zonu, ne će da makne svojih ratnih lađa iz naših luka! Ona bi htjela biti gospodaricom na našem svetom Jadranskom moru.

Nije ni to dosta! Mi smo nekidan na Božić doživjeli takovu uvredu, takovo poniženje, takovo zločinačko djelo, koje vapi osvetu pred Bogom. Ali u taj dan Šibenik se po-

kazao tako dostojanstven, tako razborit, da je pobijedio svojom trezvenošću prekomorsku lukavost. Neprijatelj nije postigao, što je htio. Ostao je on pobijeđen i osuđen i osramoćen. Cijela slobodna evropska štampa osudila je divljački čin, podli napadaj Talijana na naš mirni, rodoljubni i poštenu grad.

Zašto Talijani postupaju tako prema Jugoslavenima? Jedino zato, jer su danas oružanom silom jači od nas; zato, jer bi htjeli oteti naše more! Ali upravo u toj sili krije se njihova slaboća. Kome snaga u topuzu leži, tragovi mu smrde nečovještvom, kaže naš pjesnik. Otirati tuđu svojinu može samo zvijer, a zvjerska sila ne će nikada pobijediti, dok ljudsko pravo i dostojanstvo bude živjelo u ljudskim dušama!

Neka njihove sile! Ali mi Jugoslaveni, mi dalmatinski Slaveni, a napose poštenu i rodoljubni Šibenik ima tri božanske snage, kojima će pobijediti sve svoje neprijatelje.

Prva nam je snaga: naše ljudsko dostojanstvo i naš plemeniti ponos. Naše dostojanstvo nije kroz vijekove najvećih patnja dopustilo, da svoje ime, svoju dušu, svoj jezik bilo pred kime ponizimo ili zanijemo; pa ni danas, pa nikada ne ćemo dopustiti, da nam tuđin ista učini, što bi naše ljudsko dostojanstvo ponizilo. Sila topova može nas i pokositi, ali našeg ljudskog ponosa ne ćemo se nikada odreći.

Druga je naša snaga: neograničena ljubav prema domovini, prema miloj i krvlju stvorenoj Jugoslaviji. Dalmacija je, a napose Šibenik, uvijek prednjačio svojim ljubavlju prekaljenim patriotizmom. Siromašna je Dalmacija, ali je bogata

svojim rodoljubljem. Pa što? Zar da ja Šibenčanima govorim o rodoljublju, o ljubavi prema našoj državi? Zar vi ne biste bili i zmajevi i lavovi proti svakome, koji bi se drznuo, da dirne u vaš grad, u vašu pokrajinu, u vašu državu? Nama je živim i vječnim primjerom rodoljublja Petar Karađorđević i njegova hrabra vojska, koja je u historiji čovječanstva najdivniji uzor, kako se živi i umire za domovinu. Za njihovim ćemo primjerom, kada god nas domovinska dužnost pozove, kada god neprijatelj pokuša, da nam svetu grad u otme!

Treća nam je snaga u našoj slozi! Mi imamo stranačkih trzaja, jer svaka stranka misli, da će najbolje pomoći domovini, ali kada se radi o pogibli naše domovine, mi se svi stapamo u jednu dušu, mi smo jedno biće, pravno da krv lije za spas države i domovine. Sloga je naša ono, čega se naš neprijatelj boji, pa gleda podmuklim zamkama, da otruje naš jedini spas — našu slogu. Stoga, Šibenčani, pazite na svetinju bratske sloge, pa došao komudrago, da muti slogu između jednoga naroda, kao što smo mi Srbi i Hrvati, skočite se i nedajte vragu ni da dahne među nama! Ako i za čas ohladni uska veza duševnog jedinstva, bratstva i sloge, odmah će nam tuđin zasjesti na vrat. Pamtimo uvijek onu staru: Tko ne će brata za brata, hoće tuđina za gospodara.

Tri naše snage, Tri naše najjače obrane jesu: naše ljudsko dostojanstvo, naša žarka ljubav prema Jugoslaviji i naša svijest, da nam je sloga i ljubav između Hrvata i Srba jedini bedem proti svim na-

U najsudbonosnijim časovima narodnog života, kad se je imalo riješiti pitanje: biti ili ne biti! — pokretač narodne misli i otpora, bila je vazda srpskom narodu njegova narodna crkva. U njoj narod pjeva slavu božju na svom jeziku; službu božju i pouku čuje iz usta svećenika istog roda i plemena. Svima prednjači vladika Sava. Obilazi svoju zemlju, narod uči, da su ljubav, sloga, jedinstvo i vjernost najjače sile u zemaljskom carstvu.

Utvrđuje red i poredak, iskorjenjuje sujevjerne običaje; na sve strane osniva škole i manastire. U svim državnim poslovima davao je savjete i pomagao, gdje se je samo potreba pokazala.

Eto, tako je Sava izvršio zadatak, koji je sebi Nemanja postavio, a plodove njegova neumornog rada mi danas uživamo.

PODLISTAK.

Život i rad sv. Save.

U svim krajevima naše prostrane kraljevine, bez razlike imena i vjere, u školama, na sijelima i besjedama, danas se slavi sv. Sava, kao jedan, od najvećih narodnih velikana. Srpsko pravoslavna crkva uvrstila ga je u svetitelje. Radi osobitih zasluga, mi ćemo da svratimo pažnju naših čitalaca na njegov život, rad i uspjeh.

Slavni srpski veliki župan Stevan Nemanja, kao umni državnik, primjetio je, da podjela jednog naroda na plemena i procijepanost vode opasnosti i propasti. Svom silom bijaše pregao da raskomadane dijelove tadašnje srpske države ujedini u jednu oblast. Poslije dugog i mučnog posla ostvari svoju zamisao.

Da se to djelo održi i usavrši, trebalo je da se nađe veliki duh, mudar državnik, valjan organizator, koji bi nastavio ono, što je Nemanja zasnovao.

Između sinova Stevana Nemanje, Rastko, najmlađi mu sin, koji se zarana odlikovao razboritošću, bistrinom uma i suđenja, činilo se da je najzgodniji za taj posao. Njeza je Nemanja odredio svojim nasljednikom, ali se dogodi nešto, na što ni slutio nije. U Rastkovoju duši, davno već bila je sazrela misao, kako će najbolje i najviše moći biti od koristi svome rodu i domovini. Pobjegne tajno iz roditeljske kuće, pa se zakaluđeru i Rastko postane kaluđer Sava! Od tada počese se u njegovoj glavi rađati sve veći planovi i uzvišenije misli u korist srpskoga naroda.

Događaj sa najmilijim sinom, proizvede u duši Nemanjinoj silni

preokret. God. 1196 odreče se prijestolja, a zemlju podijeli među sinovima Stevanom i Vukanom. A on se zakaluđeru u Studenici i krenu u sv. Goru k sinu Savi.

Dolazak Nemanjin u sv. Goru bijaše od velikoga značenja. Kao rodoljub i državnik uticao je na Savično umno razvijanje, te potkrijepljen iskustvom i mudrošću očevo podize školu, koja je za dugo bila rasačnikom prosvjete.

U ono doba, nalazili su se Srbi u crkvenom pogledu dosta loše, a u prosvjetom još gore. Bistro oko Savino zamjetilo je sve to, a znajući što je crkva slobodnom narodu, pregnu, da srpskoj crkvi izradi, da sama sobom upravlja. Od toga doba srpska crkva postane srpskom narodnom crkvom, a Sava uorkos svoje volje postane prvim srpskim vladikom.

srtajima neprijateljskim, pak te tri naše snage gojimo, razvijamo i čuvajmo kao nešto najsvetije u našim dušama! Tim ćemo trojstvom izvršiti poziv i zadatak, za koji smo odabrani i kao ljudi i kao Jugoslaveni.

Živjela naša moćna i nama sveta Jugoslavija! Živio naš mili kralj Aleksandar Karađorđević! Živio naš dični Šibenik!

Sakupljeni ispjevahu „Bože Pravde“, pa se još dugo orili poklici. G. Kulić pročitao resoluciju:

„U ime naroda, grada i općine Šibenika izjavljujemo: Ustrpljivost naroda već je iscrpljena neprestanim provokacijama kroz vrijeme okupacije, a koje su se nastavile boravkom talij. ratnih lađa u našim vodama. Skupština najenergичnije zahtjeva: poštovanje suvereniteta naše države; odalečenje talij. ratnih lađa iz naših luka; ispraznjenje zone; zaštitu naše braće, koja su zlim udesom došla pod talijansku vlast.“

Resolucija je popraćena raznovrsnim poklicima, skupština se zatim razišla, a odaslanstvo od 5 lica uručilo je vladinom savjetniku poglavaru Dru. Peroviću prihvaćenu resoluciju, molbom da ju prosljedi Ministarskom Savjetu. — Po svim mjestima šibeničkog kotara priređene su također protestne skupštine sa istim dnevnim redom i prihvaćanjem spomenute resolucije. Sve su skupštine vrlo dobro uspjele, a tom prilikom sakupljeni su priponi za „Jug. Maticu“ u Šepurinama na poticaj naduč. Naglera, koji je na skupštini držao vrlo lijepi govor, u Primoštenju govorio je pravnik Jurin, u Krupnju sakupio obol za zarobljenu braću.

Vatrogasno pitanje u Šibeniku.

U našem se građanstvu ne povećuje onakova pažnja, kakovu uistinu zaslužuje „Dobrovoljno vatrogasno društvo“.

Protekli su vijekovi i bezbroj puta bjesnio je silan vihor nad glavom Srbina. Patio je od dušmana muke svakojake, samo mu neprijatelj ne mogao oteći Savinih amaneta: državu, crkvu, školu i prosvjetu. Bolne grudi srpskog naroda blažio je lahor sa Savina groba i otuda dopirao glas: Ustraj bori se, ne kloni!

Ustrajnost i borba srpskog plemena, uz borbe i patnje hrvatskog i slovenačkog plemena, nakon 7 vijekova, donijela nam je narodno jedinstvo. Nu još nije odigrana uloga srpskog svetitelja S. Save i mi još trebamo njegovih slijedbenika, koji će izvijestiti narodno i državno jedinstvo čitavog jugoslavenskog naroda od Soče do Vardara!

Nesreća ne spava, a požari se svaki čas pojavljuju. Ako se slučajno ti požari nijesu desili u zadnje vrijeme, zar će baš morati jedna požarna nesreća da nas trgne iz nehaja?

Prijeko je potrebno, da se ovo pitanje jednom uredi, što, uvjereni smo, svatko uviđa.

Dobrovoljno vatrogasno društvo u našem gradu, steklo je bez sumnje velikih zasluga svojim požrtvovnim radom kroz dugi niz godina.

Držeći na umu zahtjeve koje traže savremene prilike, uvjerit ćemo se, da postojeće vatrogasno društvo ne može ni uz najbolju volju udovoljiti potrebama grada. Od današnje dobrovoljne vatrogasne čete i njezinih marnih izvršujućih članova, ne može se tražiti, da u najkraćem vremenu budu spremniji za rad na povećanom garistu. Zato se hoće što više fizički sposobnih mlađih ljudi, koji će uz svoje starije drugove izvršiti naporni rad i biti u stanju, da toj teškoj zadaći u svakom času potpuno udovolje.

I s tehničkim sredstvima za vatrogasnu službu također stojimo loše. Postojeća gasilačka pomagala uništena najvećim dijelom za vrijeme okupacije, ne mogu se upotrebiti za jednu uspješnu i brzu akciju oko gašenja požara u velikom opsegu.

Zato je neodgovorna dužnost naše općine i cijelog građanstva, da mjesno dobrovoljno vatrogasno društvo provide sa svim što je nužno i potrebito, jer je to u interesu grada i njegova stanovništva.

Razunije se, da je ostvarenje stručno obrazovane čete, snabdjevene solidnim gasilačkim pomagalicima skoptano sa troškovima. Ali ako uočimo golemu štetu, koju može samo jedan oveliki požar namijeti, ti su troškovi razmjerno maleni, pa smo uvjereni, da će naše građanstvo htjeti i rado doprinijeti za valjano organizovano „Dobrovoljno vatrogasno društvo“. Od mjesečnog doprinosa ne smije se nitko otkati, a prigodom velikog plesa naših vatrogasaca, položimo što obilnije novčani darak.

Sve su gradske ustanove nužne i potrebite, ali „Društvo dobrovoljnih vatrogasaca“ zaslužuje najveću pažnju, pripomoć i potporu čitavog građanstva.

†

PAPA BENEDIKT XV.

Pred malo dana, papa Benedikt teško je obolio. Posljednu noć svojega života, proveo je u strašnim mukama i 22. januara, u 6 sati izjutra, ostavio je ovaj svijet. Zabrujala su zvona na crkvi sv. Petra i javljala, da je papa preminuo. Zadnje su mu riječi bile: „Rado bi dao svoj život za svjetski mir i sreću čovječanstva“.

Papa Benedikt XV. rodom je bio iz Genove. Na Petrovoj stolici sjedio je sedam godina. Isticao se je velikim znanjem i oštromljen, te raznim karitativnim djelima. Uza sve njegove sposobnosti nije došlo do izražaja njegovo zauzimanje u svjetskome ratu, da dođe do mira između zaraćenih vlasti. U prvoj godišnjici rata, u julu 1915. upravo je ovim vladama poslaticu i tom prilikom zauzimao se za malene narode, koji su trpjeli u ropstvu. Njegova ljubav prema talijanskom narodu, nije bila nikakova tajna. Nije bio prijatelj Slavena, a osobito nas Jugoslavena. U pitanju glagoljice i hrvatske liturgije, bio je nepopustljiv, a nije se ni zalagao, kad su Talijani svrgnuli, naše biskupe, zatvarali i proganjali naše svećenike i redovnike.

Nasljednik Benedikta XV. bit će također Talijan i ima zadaću, da uredi odnošaje sv. stolice sa našom državom. O njemu će zavisiti da pokaže svoju nezavisnost, te da uistinu bude crkveni poglavica, pravedni zastupnik božji na zemlji, jednak prama svima, pa i prama Jugoslavenima.

Denuncije i Denuncije. *)

U zadnjem broju „Demokrata“ pod naslovom „denuncije“, tuži se pisac članka na svake vrsti denuncije koje stižu na naše poglavarstvo i državno redarstvo, zadavajući dosta posla uredima. Na koncu dotakao se trgovačkog staleža i da od njega dolazi vsi dio tih tužaba.

To me je potaklo da napišem ovo par redaka i istodobno osudju-

*) Ove primjedbe donosimo od našeg uskog prijatelja. Anonimna denuncija ne može nikad da bude vlasti opravdanom podlogom da protiv prijavljenika postupa pa ma koliko bila osnovana i istinita. Ako ima pak denuncija i opravdanog sadržaja, preko kojeg vlast radi anonimnosti prijave mora da pređe, tim se stvari ne može pomoći, jer vlast ne može da bez izvida o tom sudi. Nepravilnostima i povredama, što ih danas trgovački ili obrtnički stalež navalom i spekulacijama ratnih i zakutnih trgovaca sa slabim ili bolje nikakvim osposobljenjem doista trpi, naći će se lijeka samo kad bi obrtna vlast izvješća i svjedočbe što ih prima i na osnovu kojih izdaje svoja rješenja, podvrgla pomnom izpitu i kontroli. Uputno bi stoga bilo da se obrtna vlast obraća pri svakoj stvari za mišljenje organizaciji trg. obrtničkog staleža.

jem podle denuncije, ali dobar dio iz obrtničkih krugova, ima ih opravdanih. Kroz vrijeme talijanske okupacije talijanska okupatorna vlast davala je obrtne listove svakomu, pa bio on i nesposoban za voditi trgovinu, samo nek je njima simpatizirao.

Mi trgovci i trgovcići gledali smo i čekali bolje dane, u nadi, da će naši doći i staviti reda, ali smo se razočarali.

Mi trgovačkog i obrtničkog staleža kad smo se oslobodili neprijatelja, sa željom u bolju budućnost, uprili smo naše misli u naše ljude na upravi i očekivali da neće tako lako svakom neiskusnom zanatliji dijeliti obrtne listove, dok neudovolje propisima obrtnog reda. Nažalost, iznenadili smo se, jer su danas dućani i dućanići poplavili grad, varoši i najzabitnija sela, a stari obrtnici gledaju i čudom se čude, što se ovo događa.

Je li došao jedan iz Amerike i donio par hiljada dolara, koji nema ni pojma trgovine, otvara dopustom poglavarstva dućan, na štetu malog obrta, mjesto da se primi posla koga je prije kod kuće i u Americi radio.

Mi, osobito mali obrtnici, živarili smo poštenom trgovinom, za prehraniti sebe i obitelj, danas već nemožemo izlaziti kraju a da nepadamo u dugove.

Eto razloga denuncijama i posla vlastima. Obrtnik.

Naši dopisi.

Murter, 23. I. 1922.

Jučer nenadano posjetise nas dva delegata centralnog odbora Jugoslavenske Napredne Nacionalne Omladine u Splitu, da se informišu na licu mjesta da li su istinita ocrnjivanja, da li je moguće da naši od uvijek patriočni ljudi su zbilja kadri učiniti sve ono što je izmišljotinama i lažima naših izroda i plaćenika prodrlo u javnost.

Na zamolbu predsjednika naše omladine gosp. Jakova Jelić, održahu tom prigodom jedno predavanje i to baš gosp. delegat Reić. Na vjest da su došli delegati i da će održati predavanje, slila se je mal da ne cijela Betina, uz koju pridošle su pod zastavom omladine Tijesna, Zlosela i Jezera.

Gospodina Reića u zanosnom govoru, u kojem je isticao stare narodne vrline Murtera, predstavio je publici predsjednik Omladine u Tijesnu gosp. Petar Paškvalin, koji se istodobno zahvalio na tako lijepom odazivu i zamolio da pomnjivo saslušaju riječi ljudi, koji na nije pre svega žep nego domovina. Za njegova govora kad je napao izdajničku rabotu demagoga Radića i začudio se onim Murterinima, koji ga slijede te naglasio da on apsolutno ne vjeruje da su kadri Murterini preći u takav tabor i to oni Murterini, koji su se za doba okupacije spremali, da žrtvuju dva ponajbolja sina te otpošalju u Za-

greb, da jednom za uvijek tog izdajicu jugoslavenskog naroda zakopaju, pali su poklici od stranke gosp. Izidora Pleslića i Don Ive Beraka: živio Radić.

U tom času nastane gungula i da ne bude gospode delegata iz Splita te trezvenosti naših ljudi, bez dvojbe bilo bi nastalo krvoproliće, ali nagovorom jednih i drugih, ti izrodi bili su odalečeni iz skupštine. Gori spomenuti gospodin predsjednik nije se dao ometi tim izazovom već nadalje nastavio govorom u kojim je među ostalim prebacio da mu dadu sumnje o istinitosti Radićevog pokreta u Murteru iz same plemenske zastave kojih od oslobođenja do pred Božić nije se u

Murteru vijalo nego samo državna jugoslavenska. Zatim stupi pred slušaoce burno pozdravljen gospodin Reić koji u svojem duljem i krasnom govoru predočio sve dobro koje nas čeka u bratstvu jedinstvu i jugoslavenstvu i ocrtao sva zla koja u protivnom slučaju nas čekaju.

Završio je svoj govor poklikom Kralju, Jugoslaviji i složnoj braći. Našto bi ponovno burno pozdravljen.

Svi slušaoci uvrstali su se u nepreglednu povorku da opratu delegate do Betine odakle su brodom prosljedili put Tijesna. Za vrijeme povorke kličala je oduševljena masa Jugoslaviji.

GRADSKJE VIJESTI

Papina smrt. Netom se izvjesno saznalo, da je umro papa Benedikt XV. na svim gradskim zvonovima izvješene su narodne zastave sa crnom florum. Ratna lađa „Audace“ spustila je zastavu na po stijega.

U 11 sati i po sva gradska zvana svaki dan zvone do podne, da time izkažu počast radi papine smrti.

Zadušnice za papu Benedikta XV. U ponedjeljak će se održati svečane zadušnice za papu u crkvi sv. Jakova. Bit će pozvane sve vlasti i korporacije. Tekom zadušnica bit će prigodna propovijed.

Sokolstvo. Sokolska šibenska župa javlja svim sokolskim društvima, da je dobila nalog od Saveza, da mora utjerati od svakog člana po Din. 5 za garancijski fond svesokolskog sleta u Ljubljani. U slučaju da slet dobro uspije ta će svota biti društvima povraćena, koju će ona opet članovima povratiti. Savez nalaže, da se sinjesta briše svaki onaj, koji bi se nećkao da navedenu svotu uplati. Uplatiti imaju društva župi najdalje do konca veljače.

Izvanredna glavna skupština sokolskog društva u Šibeniku obdržavat će se dne 29. siječnja u 11 sati u Sokolani sa slijedećim dnevnim redom.

1) Izbor izaslanika za župsku glavnu skupštinu.

2) Eventualnosti. Tko se želi upisati kao član sokolskog društva nek se prijavi kod tajnika Babića u knjižari, kod blagajnika Andrije Lušića na obali ili kod staroste Lj. Montana u ljekarni.

Pozivaju se svi izvršujući članovi na prijavu u Sokolanu u nedjelju 29. siječnja u 11 sati.

Raspored vježbanja od 30. januara 1922.

Ženska djeca: ponedjeljak i petak od 6—7 sati večer.

Muški djeca: utorak i četvrtak od 6—7 sati večer.

Ženski naraštaj: srijeda i petak od 7—8 sati večer.

Muški naraštaj: ponedjeljak i petak od 7—8 sati večer.

Člauto: utorak i četvrtak od 8—9 sati večer. — Uprava.

Sv. Savska zabava, priređuje se večeras u lokalima „Drž. Doma“. Program je zabave biran, a sudjeluje vojna muzika iz Splita i nekoji umjetnici „Nar. pozorišta“ za Dalmaciju. Početak u 8 sati večer.

Vojna muzika. Jučer u 3 sata popodne prispjela je iz Splita vojna muzika. Priredila je kocerat u „Drž. Domu“.

Gostovanje. Narodno pozorište za Dalmaciju priređuje u „Državnom Domu“ niz predstava po ovom rasporedu;

Subota: (28. 1.) „Pljusak“ — Petar Petrović; — Nedjelja (29. 1.) „Žena Vrag“ — K. Schönherr; — Ponedjeljak: (30. 1.) „Faun“ — E. Knoblauch; — Utorak: (31. 1.) „Candida“ — Bernard Shav. — Početak tačno u 8 sati večer.

Primamo iz Splita. „Kod staba komande VI. žandarmerijske brigade u Splitu, osnovat će se knjižnica i čitaonica za žandare, da se i ovim načinom pruži prilika našim štitnicima javne bezbednosti i poretka, da se što bolje vaspitaju i prošire duševni horizont, a nađu i razonodu u svom domu.

Kako za ostvaranje ovoga cilja ne stoje potrebna materijalna sredstva na raspolaganje, to ap liramo na naše p. t. rodoljubno građanstvo, pisce i književnike, knjižare, razna društva, te uredništva novina, e bi dobrohotnim doprinosom koje knjige, časopisa, novina, slike, društvene igre itd. potpomogli što skorije ostvaranje ovo korisne ustanove.

Komanda VI. žandarmerijske brigade izrazuje unapred usrdnu blagodarnost i moli ovoj svrsi namjenjene predmete blagohotno dostaviti komandiru I. žandarmerijske čete u kasarni Sv. Marije u Splitu, ili bilo kojoj vanjskoj žandarmerijskoj stanici.“

I mi s naše strane preporučamo, da se građanstvo odazove molbi žandarmerijske komande u Splitu, jer je svrha i dobra i plemenita.

Prosvjetno-zabavni skup. Prošle nedjelje održana je godišnja skupština. Predsjednikom je ponovno

izabran D.r M. Perkočić, a u upravu su izabrani nekoji članovi, koji zamijenjuju one, koji su se odrekli.

Pensije. Naše vlasti misle, kao da neki umirovljenici mogu živiti bez pensije, pa su prepušteni sudbini. Ti jadni ljudi moljaku na sve strane pomoć, požuruju isplatu, ali delegacija ministarstva financije u Splitu ne čuje za njihov vapaj. To je za najveću osudu i tome se mora čim prije doskočiti.

Bolesti. Po gradu i okolici ima mnogo slučajeva influence.

Porota. Prvo porotno zasjedanje u Šibeniku, urečeno je za 6. februara (pod predsjedanjem sazjetnika višeg zemaljskog suda i upravitelja mjesnog okružnog suda D.r Stjepana Spalatina.

Vrijeme. Zadnjih dana pritisnula zima. Termometar je na podne bio na 0. U noći između 24 i 25 palo je nešto snijega.

Ophod po gradu. Sinoć je vojna muzika priredila ophod po gradu, što je pobudilo opće veselje i radost. Glazbi se pridružilo mnoštvo građanstva te je klicalo: kralju, vojsci i Jugoslaviji.

Grad u zastavama. Još od jučer popodne, sve su kuće izvjesile narodne zastave, radi sv. Save.

Primamo iz Krapnja. Kao po svim selima, tako se i u naš osnovao odbor za narodno prosvjećivanje. U tomu su odboru 4 seljana, učiteljice i župnik O. Miličić, koji je i predsjednik Odbora. Prošle nedjelje odbor je priredio zabavu u školi, koje se istina = mogu upotrebiti za narodnu prosvjetu, ali nikako za orlovsko-klerikalnu propagandu. O. Miličić pozvao je na zabavu razne osobe i dođoše: Don M. Vezić, župnik Krnić, Don A. Radić sa desetak omladinaca iz Šibenika, a bilo je prisutno nekoliko seljaka iz Mandaline, hodočasnika iz Splita i čak iz Zagreba.

Poslije protestne skupštine proti Talijanima, u školi se razvila pučkaska skupština, na kojoj se orilo i vikalo: Živili orlovi, pučka stranka i t. d. Predstavljali su i nekakovu šalu, čime se očešali i huncutski prišivali razna nečasna imena braći Srbima. U liskoj, kukavnoj i gadnoj strasti ispoljio se nebratski osjećaj, koji može obuzimati samo otrepane duše. To je dalo povoda prisutnim Mandalinjanima, da se u znak prosvjeda demonstrativno udaljiše. Proti tomu ustao je i cio Krapanj i one su se večeri mogle dogoditi razne nesreće, a što nisu mora se zahvaliti trezvenosti uglednijih seljana.

Fratarski su gostovi bili otpraćeni običajnom seoskom deračom. — Škola mora biti samo za prosvjetu, a ne za orlovsko-klerikalnu skupštinu, jer je to nedostojno i Boga i svijeta.

Živio Krapanj! Živili Mandalinjanima! Prisućnik.

Primamo: Na noticu, priopćenu 20. 1. ov. mj, u br. 3. lista „Demokrat“, pod naslovom „Fra Ivica“, a uvrštenu pod rubrikom „Gradske

vijesti“, izvolite u smislu § 19 zak. o tisku, uvrstili u dojučeršnjem broju slijedeći ispravak:

1. Nije istina, da je moje djelovanje rastvorno i rastrovno.

2. Nije istina, da sam na 13. ov. mj. bio u Crnici, kad su navodno Crničani izvjesili jugoslavensku zastavu na Zvonik Crkve „sv. Nedjelice“, niti je po tome istina, da bih je ja bio skinuo i izvjesio plemansku; kao što nije istina, da sam i po drugi put opet izvješenu jugoslavensku zastavu skinuo.

3. Nije istina, da tjeram „frankovačko-separatističku politiku“, a niti da sam „Radićevac“.

Šibenik-Varoš, 25/1 1922.

S poštovanjem
O. Fra Ive Bronić
žup. pomoćnik.

Op. ur. Dragi fra Ivica nije dakle ni rastvoro i rastrovno već miomirisni andaluzski mukotrpnaj uniformi, jer dostajanje smo mu ništa zla ni rekli, da je baš nužno bilo ispravljati. On je naime rastvoran, jer gdje stupa, tu se rastvore nebesa a gdje dahne, tu rastruje sve demokratske i jugoslavenske bacile.

I mi smo mislili ispraviti, jer naša vijest u zadnjem broju pogrešna je samo u toliko, u koliko odnosno lice ne zove se fra Ivica već fra Stanko. Bio, pak jedan ili drugi, za samu stvar je sve jedno, stoga nas je fra Ivica mogao poštediti za svojim ispravkom ili barem biti potpuniji te kazati mješte: nije istina da tjeram frankovačko-separatističku politiku, kazati izpravnije: nije istina da spadam k ludovima koji tieraju frank.-separatističku politiku, jer je tako bilo pisano. Mi pak oštro zamjeramo da se na takov nedolican način povređuje državna zastava, da se istu na tako uvrijedljiv način skida, što izazivlje sablazan i proteste.

Ali da se tobož fra Ivica opravda, sa strane neiskrenih kaže se da su ove pojave reakcija što pop Kojo previše radikalise i na srpsko-pravoslavnu crkvu izvješava samo svoju plemensku. Pop Kojo pak nije državnu skinuo kao fra Ivica ili fra Stanko — u tom stoji bitna razlika između ovih energumena — već od prvog dana vije samo svoju dok mu se srce nasiti. Nije dakle ova pojava reakcija, već inad ili odražaj nutrine fra Stanka ili fra Ivice. Povratit ćemo se na stvar.

„Ženska Narodna Zadruga“ otvara 15. februara besplatni analfabetski tečaj za žene. Upisivanje će slijediti od 1—8. februara od 5—6 sati u večer u društvenim prostorijama kuća Mehsner I. p. Preporučuje se što viši odaziv.

Vlastnik i izdavač: DR. V. SMOLČIĆ
Odgovorni urednik: DR. ČEDOMIL MEDINI
Tisak grafičnog zavoda E. VITALIANI.

Svaki Jugoslaven mora biti član
JUGOSLAV. MATICE

Jadranska Banka a. d.

Beograd

Cavtat, Celje, Dubrovnik,
Ercegnovi, Jelsa, Korčula,
Kotor, Kranj, Ljubljana, Ma-
ribor, Metković, Sarajevo,
Split, Šibenik, Zagreb.

BEČ, TRST, OPATIJA,
ZADAR, New-York: Frank
Sakser State Bank,

Stigao nam je

ORIGINALNI GRČKI KAMEN

ZA

MLINOVE I MLINSKE INDUSTRIJE

NAJBOLJI I NAJPRIKLADNIJI

Rasprodaje:

Nikola Dragišić - Skradin

Gjuro Vojvodić - Knin

Glavno skladište kod

BRAĆA MAKALE

ŠIBENIK

Tvrđka utemeljena 1906.

JOSIP JADRONJA

ŠIBENIK :: (DALMACIJA)

agenturni, komisionalni, otpremnički i pomorski posao,
poveljeni trgovačko-pomorski mešetar.

Brzjavni: Agentur Jadronja - Šibenik.

Telef. interurb. br. 3.

Zastupstvo i skladište najboljih eksportnih tvrđki i tvornica;
sve kolonijalne robe, pšeničnog brašna boljeg domaćeg mlina,
kao i mekinja, kukuruza, zobi itd. — Likera, Siropa, finih vina
i šampanjca. — Izravni uvoz iz inozemstva: sira Parmizana
i Ementhalera, te Estrata konzerve pomidora, Mortadele, Ruskog
originalnog čaja, Modre galice, sumpora itd. — Sardine u ulju
i u bačvicama slane srdjele najveće dalmatinske tvornice. —
Karbidi tvornice jajce (Bosna) koji sadržaje 200—300 litara
acetilena, mnogo korisniji nego dalmatinski te prema tomu
mnogo jeftiniji pri uporabi. Nadalje je čist i daje krasno jedno-
lično svjetlo, bez ikakvog neugodnog mirisa. — Petroulje u
sanducima i bačvama izvrstno rafinirano. — Domaće rafinerije,
benzin i mineralna ulja svih vrsta najviše rafinirano, oksigen u
tehničke, medicinske i znanstvene svrhe, kiselina za akumulatore.

Uzoreci, ponude i razjašnjenja na zahtjev
badava i tranko. — Prima se naručbe
svakovrsnih pečata i tabla uz tvorničke
cijene.

Zastupstvo za špediterske poslove u svim većim mje-
stima cijel g svijeta.

Odlikovana tvornica Likera, Rosolia i Maraschina

IVAN JELICH

Šibenik (Dalmacija)

preporučuje se poslovnim prijateljima, da
pored ranijih vrsta Likera izrađuje nove
- - vrste od prirodnih vrsnih sokova - -

Coinsfreaux Banavanes Man-
doline Chocolades i Chartrocex